

РЕШЕНИЕ

№ 3144

гр. София, 18.10.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 139 СЪСТАВ в публично заседание на
тринадесети октомври, през две хиляди двадесет и първа година в следния
състав:

Председател: В. КР. П.

при участието на секретаря Л. ГР. П.
като разгледа докладваното от В. КР. П. Гражданско дело № 20211110142263
по описа за 2021 година

Подадена е молба по чл. 8 ЗЗДН.

Молителката ЕН. АД. Ж. твърди, че ответникът АН. Н. Ж. е неин син, който страда от заболяването параноидна шизофрения. От време на време ответникът идвал в жилището на молителката да преспива. На 01.07.2021 г. си дошъл от гр. М., като още от влизането в дома ѝ, започнал да иска пари – 100 лв. Молителката му отказала, тъй като не била взела пенсия, а в жилището присъствал и А. брат на ответника, който му казал, че дори да имал пари, не би му дал. Тогава ответникът се сбил с брат си, счупил вещи в жилището. М. и А. излезли навън от жилището, изтеглили 50 лв. от банкомат, от които впоследствие майката дала на ответника 25 лв., за да може да се прибере в М. Ответникът не останал доволен от малката сума и блъснал майка си към пода и леглото, след което напуснал жилището. На 11 срещу 12 юли ответникът преспал отново в жилището на майка си, молителката. Късно вечерта около 22 часа възникнал спор между молителката и ответника по повод шума, който ответникът вдигал. Молителката помолила ответника да намали тона и му казала, че е шизофреник, което много го ядосало. Започнал да я стиска за шията и да я блъска в леглото. Счупил телефона ѝ, лаптопа ѝ и я заплашил, че ако още веднъж го нарече шизофреник, ще я пребие до смърт. Молителката успяла да избяга и да се скрие в мазето на сградата. Ето защо молителката моли за издаване на заповед за защита от домашно насилие. Претендира разноски.

Ответникът АН. Н. Ж. не е изразил становище по молбата.

Съдът, след като обсъди събраните по делото доказателства и доводите на страните, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

По естеството на молбата с правно основание чл. 8 ЗЗДН

Чл. 2, ал. 1 ЗЗДН обявява за домашно насилие всеки акт на физическо, сексуално, психическо, емоционално или икономическо насилие, както и опитът за такова насилие, принудителното ограничаване на личния живот, личната свобода и личните права, извършени спрямо лица, които се намират в родствена връзка, които са или са били в семейна връзка или във фактическо съпружеско съжителство. Втората алинея на същата разпоредба обявява за психическо и емоционално насилие върху дете и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие.

Извършването на акт на домашно насилие против лице, посочено в чл. 3 от закона, е основание за налагане от страна на районния съд на една или няколко от мерките, посочени в чл. 5, ал. 1 от закона. Паралелно с това, при уважаване на молба за защита от домашно насилие районният съд е длъжен да наложи и глоба по чл. 5, ал. 4 ЗЗДН в размер от 200 лв. до 1000 лв.

Въпросите какво е правното естество на акта на домашно насилие и на неговите правни последици – мерките по чл. 5, ал. 1 и глобата по чл. 5, ал. 4 от закона – са спорни от теоретическа гледна точка. Те обаче имат и важно практическо значение. Давайки правилен отговор на тези въпроси, можем да дадем и необходими за съдебната практика отговори на въпросите:

- необходима ли е вменяемост у извършителя на акт на домашно насилие, за да отговоря по ЗЗДН;
- каква е минималната възраст на извършителя на домашно насилие;
- може ли акт на домашно насилие да се извърши по непредпазливост;
- може ли да се кумулира прилагането на мерките по чл. 5, ал. 1 и глобата по чл. 5, ал. 4 от закона, от една страна, и наказателна отговорност по НК за същия акт, от друга.

Предпоставка за защита по реда на ЗЗДН е доказването на връзка между молителя и ответника по чл. 3 ЗЗДН и на конкретен акт на домашно насилие по см. на чл. 2 ЗЗДН в процесуално-преклузивния срок по чл. 10, ал. 1 ЗЗДН. Актове на домашно насилие преди конкретния процесен акт на домашно насилие и такива, които го следват по време, могат да имат значение за преценката за мерките, които следва да се наложат по чл. 5, ал. 1 ЗЗДН, както и като утежняващи обстоятелства по чл. 5, ал. 4 ЗЗДН. Те обаче не могат да обосноват сами по себе си основателността на молбата за защита. От това следва, че при недоказване на процесния акт на домашно насилие молбата за защита следва да бъде отхвърлена, а при доказването на молбата – уважена. Логическа последица от това е изводът, че актът на домашно насилие съставлява правонарушение, т.е. определено виновно неправомерно юридическо действие (деяние), причинило настъпване на общественоопасни вреди и водещо до поражение на юридическа отговорност. Юридическата отговорност се налага посредством възникване на задължение за извършителя да понесе определено му наказание за правонарушението, което най-общо може да се дефинира като отнемане или увреждане на правно защитени блага на дееца, което държавен орган налага на дееца заради извършеното от него забранено деяние.

На следващо място, следва да се приеме, че както мерките по чл. 5, ал. 1 от закона, така и глобата по чл. 5, ал. 4 от същия закон, не представляват административни наказания, налагани от съда, нито принудителни административни мерки, налагани от съд и целящи преустановяване на административно или друго нарушение.

Актът на домашно насилие е правонарушение, но законодателят не е длъжен като логическа необходимост да наложи непременно конкретен вид наказание за извършено

правонарушение. Той даже не е длъжен да реагира именно с наказание срещу правонарушението. Вместо това той може да предвиди мярка или мерки за въздействие, с които са прекъснени извършването на актове на правонарушението, да предотврати извършването на такива правонарушения в бъдеще и да намали или премахне вредните последици от извършените правонарушения. Точно това е целта на мерките по чл. 5, ал. 1 от закона – защита на пострадалото от домашното насилие лице.

Глобата по чл. 5, ал. 4 от закона несъмнено е наказание, но тя не определя естеството на правния институт домашно насилие, нито превръща мерките по чл. 5, ал. 1 от закона като главни или съпътстващи наказания на глобата по ал. 4 от същия член. Ако се направи аналогия на домашното насилие със самоуправството, уместно е да спомене владелческата защита и глобата по чл. 360 ГПК. Известно е, че когато уважи владелчески иск по чл. 76 ЗС, гражданският съд е овластен да наложи глоба до 1000 лв. Въпреки това правомощие никой никога не е поддържал, че уважавайки владелческия иск, т.е. давайки владелческата защита, гражданският съд налага наказание. Възстановяването на владението, което е било отнето по скрит начин или чрез насилие, не е наказание за ответника нарушител. По същия начин и мярката по чл. 5, ал. 1 от закона не се превръща в наказание само поради „придружаването ѝ“ от глобата по ал. 4 на същата разпоредба. Глобата може да бъде проблематична с оглед спазването на принципа за *ne bis in idem* на чл. 4, § 1 на Протокол № 7 към ЕСПЧ, който обаче не се интересува непременно от квалификацията на наказанието като престъпление, административно нарушение, простъпка, дисциплинарен деликт и пр.

Би било неправилно да се счита глобата по чл. 5, ал. 4 ЗЗДН за административно наказание по ЗАНН, а актът на домашно насилие – за административно нарушение по същия закон. Извод в тази насока би противоречал на правилото на § 1 ЗР ЗЗДН, според която за неуредените в този закон въпроси се прилагат съответно разпоредбите на ГПК (а не на ЗАНН).

И така, мерките по чл. 5, ал. 1 ЗЗДН съставляват мерки на принудително въздействие върху правната сфера на извършителя на акт на домашно насилие, налагани с цел защита на пострадалото лице. Глобата по чл. 5, ал. 4 ЗЗДН е наказание за извършения акт на домашно насилие, но не представлява нито наказание за престъпление, нито административно наказание. Изводите от това са следните:

- Необходимо и достатъчно е извършителят на акт на домашно насилие да разбира свойството и значението на мерките по чл. 5, ал. 1 от закона и то по време на налагането им, защото в противен случай те не биха действали ефективно. Дали е бил вменяем в момента на извършване на акта на домашното насилие, е без значение за постановяването на мерките по чл. 5, ал. 1 ЗЗДН.

- Няма долна граница на възрастта за „отговорност“ по ЗЗДН. Необходимо е само фактическо разумение у извършителя.

- Поначало акт на домашно насилие може да се извърши и по непредпазливост, поне в някои форми на домашното насилие.

- Глобата по чл. 5, ал. 4 от закона, от една страна, и наказателна отговорност по НК за същия акт, от друга, поначало не бива да се кумулират (въпреки чл. 1, ал. 2 ЗЗДН), тъй като може да се наруши принципът *ne bis in idem* (ТР № 3/2015 г., ОСНК).

- Мерките по чл. 5, ал. 1 от закона, могат да се кумулират с гражданска, административнонаказателна и наказателна отговорност.

По молбата с правно основание чл. 8 ЗЗДН

В случая е безспорно установено от представените писмени доказателства и от показанията на св. Ж., кредитирани по реда на чл. 172 ГПК, тъй като е син на молителката и брат на ответника, че молителката е майка на ответника. Безспорно установено е и, че към м.07.2021 г. молителката е живяла в жилището с адрес: гр. С., ж.к. „И.“, бл. , вх. , ет. , а ответникът – в гр. М.. Представената от молителката декларация по чл. 9, ал. 3 ЗЗДН съдържа описание на всички действия на ответника на двете процесни дати – 01.07.2021 г. и 12.07.2021 г., като описанието на актовете съвпада с процесните актове и несъмнено съдържа данни за психическо и физическо насилие над молителката – заплахи, изнудване, бой в присъствието на молителката, опит за душене и блъскане и събаряне. Доказателствената сила на декларацията с нищо не е опровергана по делото, а, напротив, се потвърждава и от показанията на св. Ж., който е присъствал лично на случката от 01.07.2021 г. и е пристигнал на място и на случката от 12.07.2021 г. след приключването ѝ и е видял травмите по лицето и тялото на молителката. Същата се е снабдила и със съдебно-медицинско удостоверение от 13.07.2021 г., което е констатирало следите по шията на молителката, резултат от опитите за душене. В заключение съдът намира, че молителката е установила извършването от ответника на процесните актове на домашно насилие.

По делото не е установено към настоящия момент ответникът да не разбира свойството и значението на постъпките си и да е в невъзможност да изпълнява мерки по ЗЗДН.

По отношение на мерките по чл. 5, ал. 1 ЗЗН

По делото е установено, че ответникът е извършил процесните актове на домашно насилие, като естеството на извършеното сочи на лесна избухливост на ответника и към склонност към насилие, включително към най-близките му хора.

Като се има предвид всички факти по делото, съдът намира, че подходящи са следните две мерки за закрила от домашно насилие, с които да се преодолее поведението на ответника към молителката и да се даде нужната ѝ защита – тази по чл. 5, ал. 1, т. 1 ЗЗДН и по чл. 5, ал. 1, т. 3 ЗЗДН. Втората мярка следва да бъде с определен от съда срок – 18 месеца от постановяването на настоящото решение.

По отношение на глобата по чл. 5, ал. 4 ЗЗДН

Съдът намира, че на ответника следва да се наложи глоба от **400** лв. – около средното наказание, предвидено в закона. Няма данни за наложено наказание по НК на ответника за същите деяния.

По разноските:

С оглед изхода на делото право на разноски има молителката, която обаче не претендира разноски.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на съда държавна такса за производството в размер на **25** лв. на основание чл. 11, ал. 2 ЗЗДН вр. т. 22 от Тълкувателно решение № 6 от 06.11.2013 г. по тълк. д. № 6/2012 г., ОСГТК на ВКС.

На основание чл. 19 ЗЗДН заповедта за незабавна защита губи сила с постановяване на настоящото решение, тъй като е заменена с окончателната заповед по делото, която е инкорпорирана в настоящото решение.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА за загубила действие заповед за незабавна защита № 88 от 20.07.2021 г., издадена по гр.д. № 142263/2021 г., СРС, 139-ти с-в, на основание чл. 19 ЗЗДН.

ИЗДАВА ЗАПОВЕД на основание чл. 15, ал. 1 ЗЗДН против **АН. Н. Ж.**, ЕГН *****, във връзка и по повод актове на домашно насилие, извършени на 01.07.2021 г. и 12.07.2021 г. в гр. София, като:

ЗАДЪЛЖАВА на основание чл. 5, ал. 1, т. 1 ЗЗДН **А. Н. Ж.**, ЕГН *****, адрес: гр. М., ул. „П. Х.“, № , тел. , , , **да се въздържа** от извършване на домашно насилие по отношение на **ЕН. АД. Ж.**, ЕГН *****, адрес: гр. София, ж.к. „И.“, бл. , вх. , ет. , тел. .

ЗАБРАНЯВА на основание чл. 5, ал. 1, т. 3 ЗЗДН на **А. Н. Ж.**, ЕГН *****, **да приближава ЕН. АД. Ж.**, ЕГН *****, **на разстояние по-малко от 100 (сто) метра**, нито нея, нито жилището ѝ, нито местоработата ѝ, нито местата ѝ за социален отдиш, **за срок от 18 месеца, считано от 18.10.2021 г.**

ПРЕДУПРЕЖДАВА на основание чл. 21, ал. 3 ЗЗДН, ЗЗДН **А. Н. Ж.**, ЕГН *****, че при неизпълнение на настоящата заповед полицейският орган е длъжен да го задържи и незабавно да уведоми органите на Прокуратурата.

НАЛАГА на основание чл. 5, ал. 5 ЗЗДН на **А. Н. Ж.**, ЕГН *****, глоба в размер на **400 лева**, платима в полза на държавния бюджет.

ОСЪЖДА на основание чл. 11, ал. 2 ЗЗДН **А. Н. Ж.**, ЕГН *****, да заплати по сметка на Софийския районен съд държавна такса и разноски за производството в размер на **25 лв.**

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд в седемдневен срок от връчването му на страните (чл. 17, ал. 1 ЗЗДН), като издадената заповед подлежи на незабавно изпълнение (чл. 20 ЗЗДН).

Препис от настоящото решение да се изпрати на РУП – ОД МВР по местоживее на страните за сведение и изпълнение.

Съдия при Софийски районен съд: _____